

Konferencia meghívó

A vágygazdaság forrásvidékei

A turizmus (médiá)reprezentációi a globális áramlatok terében

Konferencia a PTE Kommunikáció- és Médiatudományi Tanszéke (Pécs) közreműködésével, az SzTE Kommunikáció- és Médiatudományi Tanszéke (Szeged) szervezésében
Szeged, 2011. szeptember 16-17.

Vágyképek és álomtájak uralják képzeletünket az év minden egyes munkával töltött hetében. Információgyűjtés, tervezgetés, más élményeinek meghallgatása és a saját élményeink felidézése alapvető szerepet játszik abban, hogy kimozduljunk megszokott környezetünkből. A turizmus napjainkra kiemelkedő jelentőségű fogyasztási és szabadidős tevékenység lett. A fogyasztás egy olyan különleges formájáról van ráadásul szó, ahol az élmény nem szállítható, csak helyben tapasztalható meg. A turizmus szűkebben másfélszáz, bővebben sem több mint háromszáz éves története során az igazi élményt hétköznapi életünkhöz képest mindig máshova helyezte.

Jelen konferenciánk célja, hogy feltárja, intézményesen hogyan keletkeznek és 'festenek' az utazási vágyat létrehozó szövegek és képek, milyenek a turisztikai Másról szóló szövegek és képek. A médium fogalmát tágran értelmezve konferenciánkkal egyaránt célunk az utazások mediatizált emlékezetével kapcsolatos ismeretek áttekintése és a kortárs turizmusreprezentációk elemzése. A turisztikai marketing legszűkebben értelmezett álló- és mozgóképes anyagai, az országimázs kampányok, az útikönyvek, magazinok utazási írásai, televíziós és rádiós utazási magazinok ugyanúgy létrehozhatják az utazási vágyat, mint a múzeumi gyűjtemények és a popularizált tudományos ismeretek, filmek vagy éppen a szépirodalom. Konferenciánkon ezen vágygeneráló képek és szövegek kritikai társadalom- és kultúratudományi értelmezésére teszünk kísérletet.

Hogyan működik és milyen médiumai vannak ennek a sajátos vágy-gazdaságnak? Már első pillantásra feltűnik, hogy az e területet már a 20. században is komolyan meghatározó vizualitás mellett egészen újfajta, az utazó aktivitását, sőt performanszát magába foglaló jelenségek is jellemzik napjaink utazásait (családi videók, végtelen számban készített és másolható digitális fotók, webkettes utazási honlapok, a 'kiterjesztett valóság' lehetőségei vagy éppen a helymeghatározó rendszerek). Feltétlenül szót kell tehát ejtenünk az új kommunikációs technológiák és a hálózati média utazásgeneráló és -reprezentáló szerepéről. Ezek turistaszegmentáló és utazásgeneráló hatása alapvetően változtatja meg a turizmus eddig ismert szerveződés-formáit, de az utazási élmény reprezentációjának újszerű megjelenésén át, amely az utazó versus turista örök ellentétet újra felszínre hozza, egészen a térélmény megváltozásáig, a

tér/idő viszonyok érzékelésének átalakulásáig terjedhet vizsgálódásunk. Mindezek mellett a virtuális utazások, sőt az utazás/turizmus szimbolikus értelmezése is gazdagíthatja a téma megértését. Konferenciánkra elméleti és módszertani előadások mellett egyes kép- és szövegcsoportok empirikus elemzésére vállalkozó előadásokat is várunk.

A hazai társadalom- és kultúratudomány immár másfél évtizede rendezvények és kiadványok sorával hívta fel a figyelmet arra, hogy turizmus jelenségét nem pusztán gazdasági szerepe miatt érdemes vizsgálni, hanem azért is, mert a későmodernitás számos kiemelkedően fontos jelensége jobban megérthető rajta keresztül. Kritikai turizmuselméletek felől elemeztük a turizmust kulturális rendszerként (1998), a turizmus és kommunikáció kapcsolatát (2001), helyek, tárgyak és képek kapcsolatát (2003), az egzotikum jelenségét (2008) és a színrevitt helyeket (megjelenés alatt). E tematikus konferenciák és tanulmánykötetek sok szálon kapcsolódtak a turizmus és a hagyomány- és identitásalkotás jelenségeit konkrét helyszíneken (Káli-medence (2002), Pusztamérges (2003), Baja (2007) feltáró, külön is publikált kutatásokhoz. Úgy érezzük, miközben a turizmus kritikai kutatása aránylag csekély hatást gyakorolt a turizmust szervező intézményrendszerekre, e vizsgálatok egyre alaposabban tárják fel mindazon társadalmi és kulturális jelenségeket, amelyek nélkül e jelentős bevételeket és foglalkoztatottságot produkáló rendszer nem létezne. Jelen konferencia témája kétségtelenül esély a különböző diskurzusok közelítésére.

A konferencián a következő kérdésekre keresünk választ:

- a vizualitás és a turizmus kapcsolatát feltáró elméleti ismeretek antropológiai, kommunikáció- és médiatudományi, kultúratudományi, kritikai turizmuskutatói kérdései,
- az álló- és mozgóképek befogadásának problematikája, a turista tekintet kérdésköre, a fényképező turista és a turista performansz összefüggései,
- a nyilvánvaló és rejtett turisztikai marketingtermékek kritikai elemzése a vizuális kultúrakutatás, a szemiotika, a narratológia, a gender és posztkoloniális elméletek, a kritikai antropológiai- és turizmuselméletek szempontjai szerint,
- az utazásra készítő másodlagos vagy éppen harmadlagos szöveganyag elemzése, útikönyvek, utazási cikkek, utazási magazinok, blogok mellett irodalmi és tudományos szövegek, múzeumi kiállítások, filmek vagy éppen az ismeretterjesztő csatornák vizsgálata,
- a múzeumok és kiállítások mint kultúrareprezentációk és látványosságok, a képzetvilágok jelentős tartalomszolgáltatói és kiállításaiukon keresztül üzemeltetői,
- a turizmus tárgyi emlékei és ezek szerepe az utazási emlék megőrzésében és az utazási vágy felkeltésében,
- az új médiumok és turizmus sokszínű összefüggései az utazási emlékek közzétételétől, az utazói szubkultúrák kérdéskörén át, a virtuális utazásig,
- a turizmus(marketing) médiagazdaságtana: a piaci szereplők stratégiáinak és marketing-eszközeinek kritikai elemzése,
- a modern művészet helye a későmodern turizmus rendszereiben: hogyan tematizálódik különböző művészeti kontextusokban ez a probléma, illetőleg hogy válnak maguk is turisztikai látványipar részévé.

Kérjük, tervezett, a témakiíráshoz szorosan kapcsolódó, a felvetett megközelítésekre reflektáló körülbelül 20 perces előadásának fél-egy oldalas összefoglalóját az alább megadott címre szíveskedjék elektronikus úton elküldeni legkésőbb **2011. május 15-ig**. Az összefoglaló az előadó neve és az előadás címe mellett tartalmazza a szerző elérhetőségét is! A konferencia végleges programját a beérkezett javaslatokból válogatva állítják össze a szervezők. Az előadások tematikus tanulmánykötetünk vázát képezik majd.

Szijártó Zsolt
Pusztai Bertalan

Cím: Pusztai Bertalan
SzTE Kommunikáció- és Médiatudományi Tanszék
6722 Szeged, Egyetem utca 2.
bpusztai (kukac) primus.arts.u-szeged.hu

TÁMOP-4.2.1/B-09/1/KONV-2010-0005